

Kudina järve (VEE2057830) vaatlus

Vaatluse aeg 04.08.24. Vaatleja Marko Vainu

Tüüp EELISes: paisjärv, aga pais EELISes puudub.

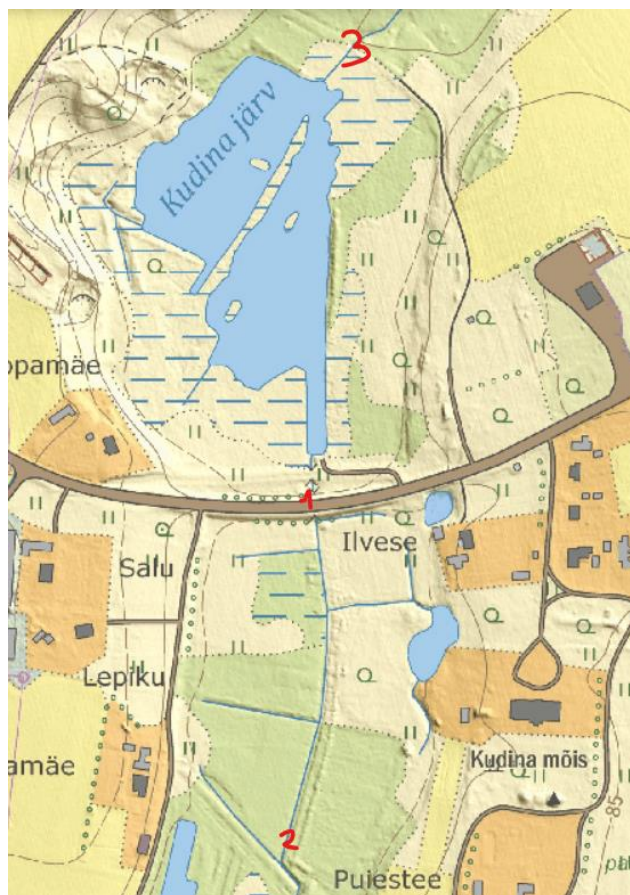
Järve pole 1950. aasta fotoplaanil:

Järv on korralik:

Oli ebaselge, kas järvest toimub väljavool põhja või lõuna poole.

1. Jõgeva-Palamuse-Saare maantee truubist voolas vesi põhja poole järve. Truubi väljavooluotsa ees oli seda peaaegu täielikult täitev koprapais ning sellest voolas üle ja läbi mitu l/s. Maanteest lõuna pool vesi seisis ja oli lausaliselt lemledega kaetud.

2. Seisev vesi ulatus siia punktini, kus on vana taimestunud koprapais. Koprapaisu taga oli vesi kõrgem põhja pool ning vesi voolas paisust läbi lõuna poole. Seega on kusagil maantee ja koprapaisu vahel veelahe, aga praeguses paisutatud olekus pole selle asukohta võimalik tuvastada. Probleemi tekitab asjaolu, et Kõlaoja (VEE1041200) on praegu kaardistatud lähtuma vahetult maanteest lõuna poolt ning Kudina järv jääb Kõlaoja valglasse. Nii ei saa see aga olla, sest truubist voolas järve poole arvestatav vooluhulk.

3. Järve väljavool on põhjaotsas. Seal asub betoonist sein, mille ülemises osas on lisaks puittala ja selle peal betoontala. Talade keskel on ülevoolukoht, millel oli üsna värske laud ees. Laua alt ja talade vahelt voolas välja väikese jõe mõõtu veekogu. Alavee poolel on paisust 3 m kaugusel veel üks meetrikõrgune astang, mis näis koosnevat palkidest. Vahetult paisu taga on vett vaid 40 cm ning selle all kruus.

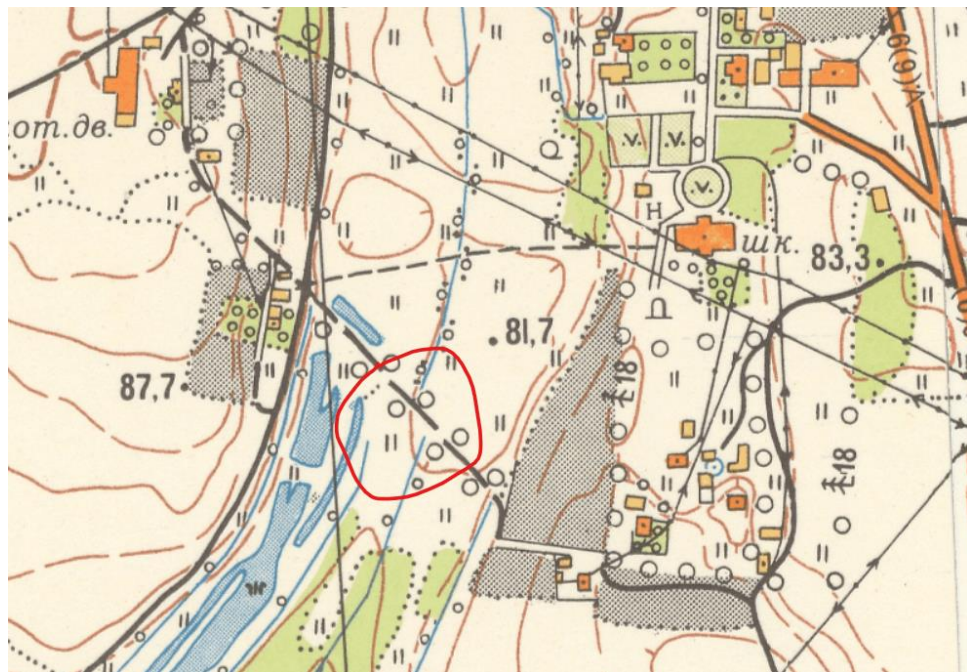

Järeldused:

a) Kuna Kudina järve hoiab üleval tehismaterjalist rajatis, siis on tegemist paisjärvega ning **pais tuleks kanda EELISesse**. Järve ruumikuju tuleks põhjaosas muuta, et see ulatuks paisuni:

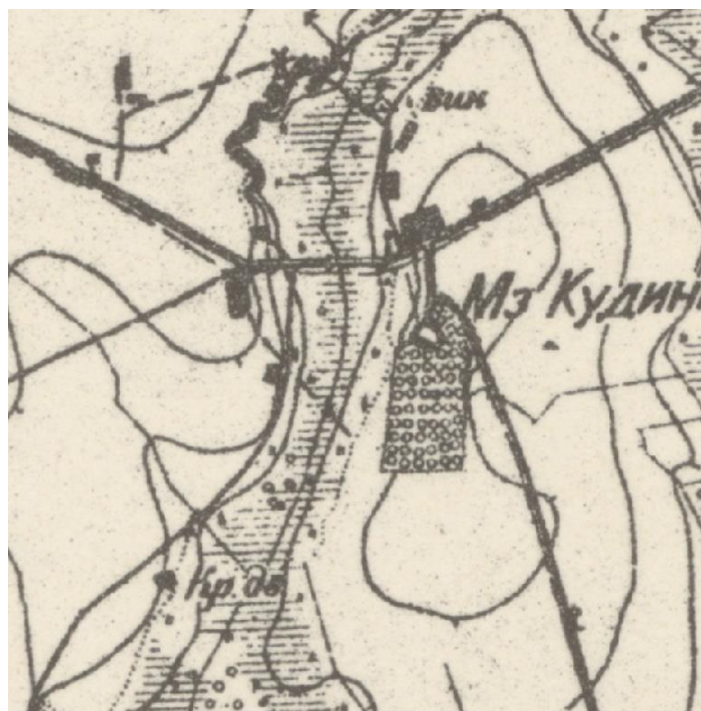

b) Kõlaoja lähte küsimuse lahendamine on keeruline. Kui mõlemad koprapaisud eemaldada ja nende vahele jääval soosalal veetase alaneks, tekiks ilmselt kas päris kuiv või kuivem koht, mida saaks pidada veelahkmeks ning oleks ka näha, kuhu suunas voolavad põhja-lõunasuunalisse nõvasse läänest ja idast suubuvad kraavid. Vaatluse ajal oli nirisevat vett Allikase tee alt algavates kraavides, kuid peasäangi paisutatuse tõttu polnud võimalik tuvastada, kuhu vesi neist edasi voolab. Vesi seisis ka Kudina mõisa tiigist tulevas kraavis. Ajalooliste kaartide põhjal tundub, et varem on veelahe olnud punktist 2 veidi lõuna pool, kuna põhja- ja lõunasuunas kulgevate kraavide algused ei puutu kokku:

Millalgi on aga kraavide otsad kokku kaevatud ja tekitatud praegu peavalu valmistav olukord. Kuna punktis 2 voolab vesi praegu lõuna poole, kuid see jääb varem põhja suunas kulgenud kraavile, siis on ühendamise tõttu veelahkme asukohta ka muudetud.

Lähestikku või päris ühendatult on sealet soostunud orgu läbivaid vooluveekogusid kujutatud juba verstasel kaardil. Seega pole ka alust Kõlaoja lähet kusagile kaugemale allavoolu viia.

Arvestades, et punktis 2 olev koprapais on seal olnud juba vähemalt 10 aastat, sest seda on näha ka 2014. aasta ortofotol. **Tuleks** ilmselt parema asukoha puudumisel **lugedagi Kõlaoja lähteks** selle **paisu alaveepoolset külge**.

